

COMPARTIM VALORS
ESCOLA SALUDABLE
IGUALTAT D'OPORTUNITATS
ATENCIÓ
DIVERSITAT
QUALITAT
INCLUSIVITAT
ESCOLA OBERTA
PREVENCIÓ
ACTIVITAT
APRENTATGE LÚDIC

No hi ha activitats a les escoles més poderoses que el joc d'escacs per a l'entrenament cognitiu. Especialment rellevant és l'impacte que una “activitat” com els escacs pot tenir per a l'exercitació de gran part de les anomenades intel·ligències múltiples teòricament formulades per Howard Gardner.

Introducció

La Igualtat d'Oportunitats és un dels valors fonamentals que transversalitzava el Pla “Escacs i Escola”. A Espanya, en dades de 2014 de l'Anuari Nacional d'Estadística de 2015, el 49% dels homes majors de 15 anys i el 31,1% de les dones practiquen algun esport. 18 punts de diferència si considerem la participació en qualsevol modalitat esportiva.

A la Comunitat Valenciana, les llicències federatives d'escacs corresponen en un 95,74% als homes (1.754) i el 4,26% a les dones (78). És la cara de la desigualtat de gènere que en este àmbit passa desapercebuda per al Sistema Educatiu.

A Espanya hi ha 892 clubs d'escacs federats, dels quals 78 pertanyen a l'àmbit territorial de la Federació Valenciana d'Escacs (8,30% del total), per baix del pes específic poblacional.

A la Comunitat Valenciana, el turisme esportiu suposa al voltant d'uns ingressos d'un milió d'euros. Els tornejos d'escacs tenen un potencial enorme per a la millora de l'activitat econòmica assimilable al turisme de congressos.

Però a més, i pel que respecta a l'activitat econòmica, si el joc d'escacs tinguera un recolzament institucional, podria ajudar a reactivar l'ocupació en el sector de les activitats extraescolars.

L'Escola té una clara mancança en l'àmbit de l'entrenament cognitiu; els escacs poden complir a la perfecció eixe flanc i a més oferint a l'alumnat “aprendre fent i jugar”.

Apostem per una Escola que ensenye a pensar a l'alumnat. La publicació “Pense com un gran mestre” de Kotov és una guia perfecta per a entendre el que volem dir. Pensar ordenadament és una formació professional de base per al futur laboral a més de proporcionar una eina molt important per a la vida.

Els escacs és a més de moltíssimes altres coses una activitat per a fer efectiu la necessitat de atendre la diversitat de les aules perquè respecta els ritmes d'aprenentatge i ofereix a l'alumnat d'altres capacitats oportunitats de desenvolupar possiblement els seus interessos i enriquir el temps d'oci.

Estem incorporant massivament el joc d'escacs per a millorar la qualitat de la nostra oferta.

ELS ESCACS I LES INTEL·LIGÈNCIES MÚLTIPLES

Mitjançant els seus elements concrets, el tauler i les peces, podem desencadenar una sèrie d'activitats intel·lectuals molt variades, d'una forma lúdic-afectiva.

Especialment rellevant és l'impacte que una “activitat” com el joc d'escacs pot tenir en l'exercitació de gran part de les anomenades Intel·ligències Múltiples formulades teòricament per Howard Gardner.

La relació amb la intel·ligència lògic-matemàtica és especialment significativa en l'àmbit de la resolució de problemes. L'anàlisi de posicions de forma racional i ordenada és un aprenentatge cognitiu molt valuós com a formació professional de base i per a la vida.

Respecte a la **intel·ligència espacial**, les possibilitats són infinites. Per a mostra imaginem a l'alumnat d'Infantil o de Primer Cicle circulant per les diagonals, fileres o columnes d'un escaquer gegant construït de paper d'embalar i plastificat.

En quant a la **intel·ligència corporal-kinestèsica**, els escacs faciliten el pensament **divergent i la creativitat** a més de poder desenvolupar activitats col·laterals de motivació com ara balls sobre un escaquer gegant o una activitat d'escacs vivent.

Pel que respecta a la **intel·ligència interpersonal**, les persones que juguen als escacs necessita per a adoptar decisions encertades posar-se en la posició de l'altre a més que amb aquest joc és importantíssim els rituals de respecte a l'adversari i l'esportivitat.

El joc cultiva la **intel·ligència intrapersonal**. Pensar permanentment com arribar al futur en les millors condicions possibles i practicar processos mentals amb uns objectius i les actuacions necessàries per a aconseguir-los dota al nostre alumnat d'una gran capacitat d'automotivació.

A banda del comentat en els paràgrafs anteriors, el joc té una gran potencialitat per a millorar la intel·ligència emocional com a combinació de les dos últimes a més del caràcter social que té la seua pràctica i el teixit social que es pot generar a l'Escola i al Barri gràcies a les activitats que anem a organitzar.

Veiem una gran oportunitat per a afegir valor no sols a la cultura institucional de l'Escola, també a les capacitats del nostre alumnat.

“ESCACS I ESCOLA”

Col·lecció “Instruments Estratègics” núm. 14

OBJECTIUS:

- 1.-Introduir el joc d'escacs massivament en l'Escola per a enriquir la seua cultura institucional.
- 2.-Formar a tot l'alumnat en el joc d'escacs.
- 3.-Donar a l'alumnat una eina molt eficaç per a treballar la majoria de les intel·ligències múltiples de forma lúdica i activa.
- 4.- Fomentar l'esportivitat en el nostre alumnat.
- 5.-Promoure la Igualtat d'Oportunitats amb una major participació de les xiquetes en les competicions esportives.
- 6.-Aconseguir un menjador més saludable incorporant els escacs com a taller des de I4 fins a 6é.
- 7.-Promoure la participació interna i externa de l'alumnat en competicions i exhibicions d'escacs.

ESTRATÈGIES

- 1.-Introduir en el currículum el joc d'escacs des dels 5 anys (com a taller, ambient compartit, etc).
- 2.-Fer ús de l'escaquer gegant de 6mx6m que hem construït amb paper d'embalar per a treballar el moviment de les peces en l'alumnat xicotet a més de la intel·ligència espacial.
- 3.-Adquirir escaquers fins a tenir 1 per cada 4 alumnes del Centre (aproximadament 140 escaquers).
- 4.-Utilitzar les peces gegants i l'escaquer del pati per a la motivació de l'alumnat (partides, exhibicions a grups, etc.).
- 5.-Instal·lar racons d'escacs en el corredor central per a promoure els escacs en períodes no estrictament lectius (esbarjo, períodes lliures del menjador, quan s'acaben els deures, etc.).
- 6.-Instal·lació de taules de parc al pati en espais que no s'utilitzen com ara en la part dreta de les aules de fora per a permetre jugar als escacs a l'alumnat quan arriba la primavera.
- 7.-Instal·lar en tots els ordinadors de l'Escola software per a facilitar l'ensenyament dels escacs i la motivació.
- 8.-Instal·lar programes d'escacs en l'aula d'informàtica per tal de poder jugar de forma autònoma cada xiquet i cada xiqueta d'un grup.

- 10.-Realitzar activitats d'escacs vivent per a motivar a l'alumnat.
- 11.-Visionat de pel·lícules sobre xiquets prodigi en el joc d'escacs.
- 12.-Tornejos interns en cada grup, nivell, cicle i obert a tot el Centre que permeta la relació entre l'alumnat de diferents línies lingüístiques, diferents cicles, etc.
- 13.-Fer un torneig “reto” a les 12h 30m per a l'alumnat de Segon i Tercer Cicle.
- 14.-Organitzar algun any els jocs escolars al nostre Col·legi.
- 15.-Organitzar activitats d'exhibició al centre per a motivar a l'alumnat com ara partides de 5m entre jugadors experimentats, partides simultànies, etc.
- 16.-Promoure que l'Ajuntament instal·le un escaquer d'obra en el Parc “El Palmeral” i un servei de préstec de peces.
- 17.-Portar el tema dels escacs a les reunions de coordinació del Pla de Transició per tal que l'aprenentatge i el gaudi dels escacs tinga continuïtat per al nostre alumnat al passar a l'IES.
- 18.-Promoure un acord amb el Club del Barri “San Gabriel – Xaturanga” per al foment dels escacs en el Barri i fomentar l'associació de xiquets i xiquetes que desitgen participar en competicions federades.
- 19.-Tornejos externs per a motivar a l'alumnat com ara el circuit escolar de la Diputació.
- 20.-Participar amb diferents equips mixtos en els jocs escolars (en cadascuna de les categories benjamí i aleví).
- 21.-Establir un model de reconeixement per nivells per als jugadors d'escacs de l'Escola (cavall blanc, cavall groc, cavall verd i cavall negre).
- 22.-Posar en marxa una biblioteca d'escacs i fer servei de préstec de llibres.
- 23.-Donar-li als escacs rang d'activitat saludable dins el menjador com ara el ball, el ping-pong i el colpbol i introduir-la en el Pla d'Igualtat d'Oportunitats del Centre com a estratègica.
- 24.-Publicitar el Pla “Escac i escola” dins la col·lecció “Instruments Estratègics” per la seua aportació a l'educació en valors i per tant una peça essencial del nostre projecte “Compartim Valors”.